

DE
PERTURBATIONE
MOTVS TERRAE AB ACTIONE
VENERIS ORIVNDA.

Auctore

L. EULERO.

I.

Quamquam orbita Veneris a plano eclipticae declinat, tamen in praesenti inuestigatione, ab hac declinatione mentem abstrahamus, quandoquidem perturbatio, qua terra a plano eclipticae dimoueretur quam minima esset futura, quamobrem Venerem in ipso plano eclipticae motum suum absoluere assumamus, sicque tota nostra inuestigatio ad binas coordinatas reduceretur.

2: Reperiantur ergo certo quodam tempore centra Solis, Terrae et Veneris in punctis \odot , $\♁$ et $\♀$ in plano eclipticae, in quo recta $\odot \vee$ dirigatur ad punctum aequinoctiale venum, massae autem horum trium corporum iisdem signis \odot , $\♁$, $\♀$ indicentur. Pro loco terrae autem vocentur coordinatae.

Tab. X.
Fig. 1.

$\odot X = x$ et $X \♁ = y$, ipsa vero a Sole distantia dicatur $\odot \♁ = u$, Veneris vero a Sole distantia $\odot \♀ = v$, eiusque a terra distantia $\♀ \♁ = w$, tum vero vocentur anguli Longitudinem exhibentes

$\vee \odot \♁$

$\nabla \odot \ddagger = \theta$ et $\nabla \odot \text{♀} = \Phi$, ac manifestum est fore
 $= u \cos \theta$ et $y = u \sin \theta$, ideoque $uu = xx + yy$,
 tum vero erit $ww = uu + vv - 2uv \cos(\Phi - \theta)$.

3. Iam ob actionem Solis terra vrgetur in
 directione $\ddagger \odot$ vi $= \frac{\odot}{uu}$, ob actionem Veneris au-
 tem, terra vrgetur in directione $\ddagger \text{♀}$ vi $= \frac{\text{♀}}{vv}$, prae-
 terea vero quia Solem in quiete spectamus, vires
 quibus ipse Sol sollicitatur contrario modo in ter-
 ram transferri oportet, a terra autem Sol vrgetur
 in directione $\odot \ddagger$ vi $= \frac{\ddagger}{uu}$, ex quo eadem vis ipsi
 terrae in directione $\ddagger \odot$ applicata est censenda. De-
 inde quia Sol a Venere vrgetur secundum $\odot \text{♀}$ vi
 $= \frac{\text{♀}}{vv}$, ducta recta $\ddagger V$ ipsi $\text{♀} \odot$ parallela, terra
 quoque censenda est vrgeri in directione $\ddagger V$, vi $\frac{\text{♀}}{vv}$
 quocirca terra omnino his tribus viribus sollicitari
 est concipienda, *primo* in directione $\ddagger \odot$ adest vis
 $= \frac{\odot + \ddagger}{uu}$. *Secunda* vis agit in directione $\ddagger V$ est que
 $= \frac{\text{♀}}{vv}$. *Tertia* vero vis agit in directione $\ddagger \text{♀}$, quae
 est $= \frac{\text{♀}}{vv}$

4. Quo iam has vires secundum directiones
 coordinatarum nostrarum resoluamus, demittatur ex
 ♀ in $\odot \nabla$ perpendicularum $\text{♀} P$, ad quod ex \ddagger rectae
 $\odot \nabla$ parallela agatur $\ddagger Q$, eritque $\odot P = v \cos \Phi$
 et $P \text{♀} = v \sin \Phi$, vnde colligitur $\ddagger Q = x - v \cos \Phi$,
 et $\text{♀} Q = v \sin \Phi - y$, atque hinc pro directione
 abscissae $X \odot$ resultant istae vires

$$= \frac{\odot + \ddagger}{uu} \cdot \frac{x}{u} + \frac{\text{♀}}{vv} \cos \Phi + \frac{\text{♀}}{vv} \cdot \frac{x - v \cos \Phi}{v} = \frac{(\odot + \ddagger)x}{u^2} + \frac{\text{♀} \cos \Phi}{vv} + \frac{\text{♀}(x - v \cos \Phi)}{vv^2}$$

H h h 2

Tum

Tum vero pro directione applicatae $\frac{1}{2} X$, colliguntur hae vires

$$\frac{\circ + \delta}{u u} \cdot \frac{y}{u} + \frac{g}{v v} \sin. \Phi - \frac{g (v \sin. \Phi - y)}{w^3}.$$

Denotet nunc $d\tau$ elementum temporis pro constante habendum, fitque α quantitas constans naturae huius temporis conueniens ac principia motus nobis binas sequentes suppeditant aequationes:

$$\text{I. } \frac{d}{\alpha} \frac{d}{d\tau^2} x + \frac{(\circ + \delta)}{u^3} x + \frac{g \cos. \Phi}{v v} + \frac{g (x - v \cos. \Phi)}{w^3} = \circ$$

$$\text{II. } \frac{d}{\alpha} \frac{d}{d\tau^2} y + \frac{(\circ + \delta)}{u^3} y + \frac{g \sin. \Phi}{v v} + \frac{g (y - v \sin. \Phi)}{w^3} = \circ.$$

5. Calculum autem ab his coordinatis, ad alias traduci conuenit, quae ad longitudinem terrae mediam referantur. Ducatur ergo recta $\circ M$ longitudinem terrae mediam repraesentans, ad quam ex terra demittatur perpendicularis $\frac{1}{2} x$, vt habeantur nouae coordinatae, $\circ x = X$ et $x \frac{1}{2} = Y$, tum vero vocetur angulus $\sphericalangle \circ M = t$, qui ipsam longitudinem terrae mediam exprimit cuius differentiale $d t$ vtique illi elemento temporis $d\tau$ est proportionale, ideoque eius loco vsurpari poterit, vti mox videbimus, hinc autem coordinatae praecedentes ita determinantur, vt fit

$$x = X \cos. t - Y \sin. t, \quad y = Y \cos. t + X \sin. t,$$

manebit autem vt ante

$$u u = X^2 + Y^2, \quad \text{et } w w = u u + v v - 2 u v \cos. (\Phi - t).$$

6. Per differentiationem igitur elicimus:

$$\begin{aligned} dx &= dX \cos. t - dY \sin. t - dt (X \sin. t + Y \cos. t) \\ &= dX \cos. t - dY \sin. t - y dt \quad \text{et} \\ dy &= dY \cos. t + dX \sin. t + dt (X \cos. t - Y \sin. t) \\ &= dX \sin. t + dY \cos. t + x dt. \end{aligned}$$

Denuoque differentiando

$$\begin{aligned} ddx &= ddX \cos. t - ddY \sin. t - dX dt \sin. t - dY dt \cos. t - dy dt \\ &= ddX \cos. t - ddY \sin. t - 2dt (dX \sin. t + dY \cos. t) - dt^2 (X \cos. t - Y \sin. t) \\ ddy &= ddX \sin. t + ddY \cos. t + 2dt (dX \cos. t - dY \sin. t) - dt^2 (X \sin. t + Y \cos. t) \end{aligned}$$

unde aequationes nostrae ita erunt comparatae:

$$\begin{aligned} \text{I.} \quad & \frac{d d X \cos. t - d d Y \sin. t - 2 dt (d X \sin. t + d Y \cos. t) - dt^2 (X \cos. t - Y \sin. t)}{\alpha d \tau^2} \\ & + \frac{(\odot + \delta)(X \cos. t - Y \sin. t)}{u^3} + \frac{y \cos. \Phi}{v v} + \frac{y (X \cos. t - Y \sin. t - v \cos. \Phi)}{w^3} = \odot \\ \text{II.} \quad & \frac{d d X \sin. t + d d Y \cos. t + 2 dt (d X \cos. t - d Y \sin. t) - dt^2 (X \sin. t + Y \cos. t)}{\alpha d \tau^2} \\ & + \frac{(\odot + \delta)(X \sin. t + Y \cos. t)}{u^3} + \frac{y \sin. \Phi}{v v} + \frac{y (X \sin. t + Y \cos. t - v \sin. \Phi)}{w^3} = \odot \end{aligned}$$

7. Quo autem hinc formas simpliciores eruamus, duplici combinatione utemur, prima scilicet combinatio. I. $\cos. t +$ II. $\sin. t$ suppeditat:

$$\frac{d d X - 2 dt d Y - X dt^2}{\alpha d \tau^2} + \frac{(\odot + \delta) X}{u^3} + \frac{y \cos. (\Phi - t)}{v v} + \frac{y (X - v \cos. (\Phi - t))}{w^3} = \odot$$

altera vero combinatio esto

I. $-\sin. t +$ II. $\cos. t$ quae praebet:

$$\frac{d d Y + 2 dt d X - Y dt^2}{\alpha d \tau^2} + \frac{(\odot + \delta) Y}{u^3} + \frac{y \sin. (\Phi - t)}{v v} + \frac{y (Y - v \sin. (\Phi - t))}{w^3} = \odot$$

Quo has aequationes adhuc tractabiliores reddamus, mentem primo abstrahamus ab actione Veneris, seu ponamus $\varphi = 0$, vt habeamus istas aequationes

$$\frac{d d X - 2 d t d Y - X d t^2}{a d \tau^2} + \frac{(\odot + \delta) X}{u^3} = 0$$

$$\frac{d d Y + 2 d t d X - Y d t^2}{a d \tau^2} + \frac{(\odot + \delta) Y}{u^3} = 0$$

nunc autem terram secundum ipsum motum medium ferri assumamus, ita vt posita distantia media terrae a Sole $= a$, pro hoc casu habituri sumus.

$X = a$; $Y = \delta$ et $u = a$, qui valores in nostris aequationibus producant

$$-\frac{d t^2}{a d \tau^2} + \frac{\odot + \delta}{a^3} = 0,$$

altera vero sponte euanescit, vnde intelligimus loco elementi $d \tau$ differentiale motus medii $d t$ introductum iri, si modo loco $a d \tau^2$ scribatur $\frac{a^3 d t^2}{\odot + \delta}$, hacque adeo substitutione in genere vti licebit, quo pacto non solum formula indefinita $a d \tau^2$, sed etiam notio massarum $\odot + \delta$ e calculo euanescit. Multiplicemus scilicet nostras aequationes per $\frac{a^3}{\odot + \delta}$, tum vero ponatur fractio $\frac{e}{\odot + \delta} = \lambda$, atque nostrae expressiones ita satis concinnae expressae prodibunt:

$$\text{I. } \frac{d d X}{d t^2} - \frac{2 d Y}{d t} - X + \frac{a^3 \cdot X}{u^3} + \frac{\lambda a^3 \cos.(\Phi - t)}{v \cdot v} + \frac{\lambda a^3 (X - v \cos.(\Phi - t))}{w^3} = 0$$

$$\text{II. } \frac{d d Y}{d t^2} + \frac{2 d X}{d t} - Y + \frac{a^3 \cdot Y}{u^3} + \frac{\lambda a^3 \sin.(\Phi - t)}{v \cdot v} + \frac{\lambda a^3 (Y - v \sin.(\Phi - t))}{w^3} = 0.$$

8. Postremam nunc transformationem adhibeamus inde deductam, quod ob excentricitatem terrae satis parvam locus δ a puncto x nunquam, admodum sit discrepaturus; hunc in finem statuamus

$$X = a$$

$X = a(1+x)$ et $Y = ay$, unde fit $u = a\sqrt{(1+x)^2 + yy}$
 et aequationes nostrae per a diuisae euadent

$$\text{I. } \frac{d^2x}{dt^2} - \frac{2dy}{dt} - (1+x) + \frac{(1+x)}{((1+x)^2 + yy)^{3/2}} + \frac{\lambda aa}{w^3} \cos(\Phi - t) \\ + \frac{\lambda a^3 (1+x - \frac{v}{a} \cos \Phi - t)}{w^3} = 0$$

$$\text{II. } \frac{d^2y}{dt^2} + \frac{2dx}{dt} - y + \frac{y}{((1+x)^2 + yy)^{3/2}} \\ + \frac{\lambda aa}{w^3} \sin(\Phi - t) + \frac{\lambda aa}{w^3} (ay - v \sin(\Phi - t)) = 0$$

vbi notandum ambas has nouas coordinatas x et y
 prae vnitatem semper fore satis exiguas, quam ob
 causam formulam u^3 facile in seriem valde conuer-
 gentem euoluere licet. Est autem *B. Lector* monen-
 dus, ne has litteras x et y confundat cum superiori-
 bus, quas iam penitus obliuisci oportet.

*Euolutio harum formularum remota actione
 Veneris.*

9. Antequam Veneris rationem habeamus, vti-
 que necesse est, pro binis nostris incognitis x et y
 eos valores inuestigari, qui ex sola actione Solis
 et Terrae oriuntur, hancobrem nobis istae duae aequa-
 tiones sint propositae:

$$\text{I. } \frac{d^2x}{dt^2} - \frac{2dy}{dt} - (1+x) + \frac{1+x}{((1+x)^2 + yy)^{3/2}}$$

$$\text{II. } \frac{d^2y}{dt^2} + \frac{2dx}{dt} - y + \frac{y}{((1+x)^2 + yy)^{3/2}}$$

ex

ex quibus valores utriusque incognitae x et y defini-
niri oportet. Hunc in finem formulam irrationalem

$((1+x)^2 + yy)^{\frac{n}{2}}$ in seriem conuergentem resoluamus, quae est

$$\frac{1}{(1+x)^2} - \frac{5yy}{2(1+x)^5} + \frac{15y^2}{3(1+x)^7} \text{ ,}$$

et quum porro sit

$$\frac{1}{(1+x)^n} = 1 - nx + \frac{n(n+1)}{1 \cdot 2} x^2 - \frac{n(n+1)(n+2)}{1 \cdot 2 \cdot 3} x^3 + \frac{n(n+1)(n+2)(n+3)}{1 \cdot 2 \cdot 3 \cdot 4} x^4 - \text{etc.}$$

facta euolutione binae nostrae aequationes sequentes induent formas :

$$\text{I. } \frac{d^2 x}{dt^2} - \frac{2}{dt} \frac{dy}{dt} - 3x, + 3xx - \frac{5}{2}y^2, + 6xy^2 - 4x^3, + 5x^4 - 15xyy + \frac{15}{2}y^4 = 0$$

$$\text{II. } \frac{d^2 y}{dt^2} + \frac{2}{dt} \frac{dx}{dt}, - 3xy, + 6xyy - \frac{5}{2}y^3, - 10x^2y + \frac{15}{2}xy^3 = 0$$

quae series quum x et y sint fractiones satis paruae vehementer conuergunt, quod quo clarius appareat, has aequationes in membra dispescimus secundum dimensionum numerum, quas binae litterae x et y adimplent. Ac prima quidem membra vocabimus principalia, sequentia vero annexa.

10. Facile hic perspicere licet quantitatem x per certam seriem cosinum exprimi debere, alteram vero y per similem seriem sinuum, hinc in subsidium solutionis obseruasse iuuabit, si membra annexa prioris aequationis contineant $\text{M} \cos \mu t$, posterioris vero

vero aequationis hunc terminum M fin. μt , tum in in ipsis seriebus ipsarum x et y , similes terminos occurrere debere. Pro x igitur occurrere sumamus terminum \mathfrak{N} cos. μt , pro y vero N fin. μt , qui valores in partes principales inducti praebent:

$$\mathfrak{M} = \mu^2 \mathfrak{N} + 2\mu N + 3 \mathfrak{N} = \mathfrak{N}(\mu^2 + 3) + 2\mu N$$

$$M = \mu^2 N + 2\mu \mathfrak{N},$$

unde colligimus

$$\mathfrak{N} = \frac{\mu \mathfrak{M} - 2 M}{\mu(\mu^2 - 1)}; \quad N = \frac{(\mu^2 + 3)M - 2\mu \mathfrak{M}}{\mu^2(\mu^2 - 1)}$$

sive quatenus \mathfrak{N} iam est inuentum erit

$$N = \frac{M}{\mu^2} - \frac{2 \mathfrak{N}}{\mu}.$$

Hinc notari conuenit casu quo $\mu = 0$, fore $\mathfrak{M} = 3 \mathfrak{N}$; $\mathfrak{N} = \frac{1}{3} \mathfrak{M}$ siquidem fuerit $M = 0$, id quod semper eueniet, tum vero casu quo $\mu = 1$, necessario fiet $\mathfrak{M} = 2 M$, tum vero valor \mathfrak{N} manet indefinitus, ex eoque prodibit $N = M - 2 \mathfrak{N}$.

II. Quoniam iam vidimus pro motu terrae medio siue circulari, fieri tam $x = 0$, quam $y = 0$, unde eatenus tantum quantitates x et y certos fortientur valores, quatenus orbita terrae excentricitate est praedita, denotet igitur K excentricitatem orbitae terrestris, et pro vtraque quantitate x et y sequentes ordines constitui conueniet

$$x = K P + K^2 Q + K^3 R + K^4 S;$$

$$y = K P + K^2 Q + K^3 R + K^4 S$$

quos singulos ordines successiue euolui necesse est.

Pro primo igitur ordine, qui excentricitate simplici K est affectus, habebimus has duas aequationes:

$$\left. \begin{array}{l} \text{I. } \frac{d d \mathfrak{P}}{d t^2} - \frac{z d \mathfrak{P}}{d t} - 3 \mathfrak{P} = 0 \\ \text{II. } \frac{d d \mathfrak{P}}{d t^2} + \frac{z d \mathfrak{P}}{d t} = 0 \end{array} \right\} \text{I.}$$

Pro secundo ordine qui quadrato K K est affectus:

$$\left. \begin{array}{l} \text{I. } \frac{d d \Omega}{d t^2} - \frac{z d \Omega}{d t} - 3 \Omega, + 3 \mathfrak{P}^2 - \frac{z}{2} \mathfrak{P}^2 = 0 \\ \text{II. } \frac{d d \Omega}{d t^2} + \frac{z d \Omega}{d t}, - 3 \mathfrak{P} \mathfrak{P} = 0 \end{array} \right\} \text{II.}$$

Pro tertio ordine qui cubo K³ est affectus, aequationes nostrae erunt.

$$\left. \begin{array}{l} \text{I. } \frac{d d \mathfrak{N}}{d t^2} - \frac{z d \mathfrak{R}}{d t} - 3 \mathfrak{N}, + 6 \mathfrak{P} \Omega - 3 \cdot \mathfrak{P} \Omega; + 6 \mathfrak{P} \mathfrak{P}^2 - 4 \mathfrak{P}^3 = 0 \\ \text{II. } \frac{d d \mathfrak{R}}{d t^2} + \frac{z d \mathfrak{N}}{d t}, - 3 \mathfrak{P} \mathfrak{Q} - 3 \mathfrak{P} \Omega; + 6 \mathfrak{P}^2 \cdot \mathfrak{P} - \frac{z}{2} \mathfrak{P}^3 = 0 \end{array} \right\} \text{III.}$$

Pro quarto denique ordine biquadrato K⁴ affecto, aequationes erunt

$$\left. \begin{array}{l} \text{I. } \frac{d d \mathfrak{S}}{d t^2} - \frac{z d \mathfrak{S}}{d t} - 3 \mathfrak{S}; + 6 \mathfrak{P} \mathfrak{N} + 3 \cdot \Omega^2; + 6 \Omega \mathfrak{P}^2 + 12 \cdot \mathfrak{P} \mathfrak{P} \Omega \\ \quad - 3 \mathfrak{P} \mathfrak{R} - \frac{z}{2} \cdot \mathfrak{Q}^2 \quad - 12 \mathfrak{P}^2 \cdot \Omega; \\ \quad + 5 \mathfrak{P}^4 - 15 \mathfrak{P}^2 \cdot \mathfrak{P}^2 + \frac{15}{2} \cdot \mathfrak{P}^4 = 0 \\ \text{II. } \frac{d d \mathfrak{S}}{d t^2} + \frac{z d \mathfrak{S}}{d t}; - 3 \mathfrak{P} \mathfrak{R} - 3 \mathfrak{P} \mathfrak{N} - 3 \Omega \mathfrak{Q}; + 6 \mathfrak{P}^2 \mathfrak{Q} + 12 \mathfrak{P} \mathfrak{P} \Omega \\ \quad - \frac{z}{2} \mathfrak{P}^2 \mathfrak{Q}; \\ \quad - 10 \mathfrak{P}^3 \cdot \mathfrak{P} + \frac{15}{2} \mathfrak{P} \mathfrak{P}^3 = 0 \end{array} \right\} \text{IV.}$$

12. Evolutio primi ordinis omnino est facillima, quia membra annexa desunt, quare pro angulo quocunque μ t semper erit $\mathfrak{M} = 0$ et $M = 0$, vnde etiam \mathfrak{N} et N euanescent, solo excepto casu $\mu = 1$, quo casu littera \mathfrak{N} manet indeterminata pro qua igitur unitatem scribere licet, quia iam
habet

habet indefinitum coefficientem K , inde autem colligitur $N = -2$. Quocirca pro primo ordine hanc habemus solutionem: $\mathfrak{P} = \cos. t$; $P = -2 \sin. t$. Hic evidens est angulum t simul anomaliam mediam terrae designare, quae utique pari passu cum longitudine procederet, si terra a sola vi Solari sollicitaretur, quemadmodum hic assumimus, hac scilicet hypothese aphelium quiesceret, quippe quod non nisi ob perturbationes motum adipiscitur. Supra quidem hunc angulum t ab initio arietis computauimus et hanc ob rem, hic isti angulo t constantem adiacere oportebat, quae quum facile subintelligatur, eam breuitatis causa omisimus.

13. Progrediamur ergo ad ordinem secundum litteris Ω et Q contentum ac pro priore aequatione membrum annexum

$$3 \mathfrak{P}^2 - \frac{1}{2} P^2 \text{ praebet } -\frac{3}{2} + \frac{1}{2} \cos. 2t$$

pro altera vero aequatione membrum annexum

$$-3 \mathfrak{P} P \text{ praebet } +3 \sin. 2t.$$

Hic ergo pro parte constante seu angulo $\mu t = 0$, est $\mathfrak{M} = -\frac{1}{2}$ et $M = 0$, vnde definitur $\mathfrak{N} = -\frac{1}{2}$, tum vero $N = 0$, pro angulo autem $2t$, vbi $\mu = 2$ habemus $\mathfrak{M} = +\frac{3}{2}$ et $M = +3$, vnde colligimus $\mathfrak{N} = \frac{1}{2}$; $N = \frac{1}{2}$, pro ordine ergo secundo nacti sumus

$$\Omega = -\frac{1}{2} + \frac{1}{2} \cos. 2t; \quad Q = +\frac{1}{2} \sin. 2t.$$

14. Hinc pro ordine tertio membra annexa prioris aequationis praebent vt sequitur:

I i i 2

pro

$$\begin{aligned}
 & \text{pro } \mathcal{M} \\
 + 6 \mathcal{P} \mathcal{Q} &= -\frac{3}{2} \text{ cof. } t + \frac{3}{2} \text{ cof. } 3t \\
 - 3 \mathcal{P} \mathcal{Q} &= +\frac{3}{2} \text{ cof. } t - \frac{3}{2} \text{ cof. } 3t \\
 + 6 \mathcal{P} \mathcal{P}^2 &= +6. \text{ cof. } t - 6. \text{ cof. } 3t \\
 - 4 \mathcal{P}^3 &= -3. \text{ cof. } t - 1. \text{ cof. } 3t \\
 & \frac{9}{2} \text{ cof. } t - \frac{25}{2} \text{ cof. } 3t.
 \end{aligned}$$

Simili modo ex altera aequatione huius ordinis colligimus:

$$\begin{aligned}
 - 3 \mathcal{P} \mathcal{Q} &= -\frac{3}{2} \text{ fin. } t - \frac{3}{2} \text{ fin. } 3t \\
 - 3 \mathcal{P} \mathcal{Q} &= -\frac{9}{2} \text{ fin. } t + \frac{3}{2} \text{ fin. } 3t \\
 + 6. \mathcal{P}^2 \mathcal{P} &= -3. \text{ fin. } t - 3 \text{ fin. } 3t \\
 - \frac{3}{2} \mathcal{P}^3 &= +9. \text{ fin. } t - 3 \text{ fin. } 3t \\
 & \text{ergo pro } \mathcal{M} \\
 & + \frac{9}{2} \text{ fin. } t - \frac{27}{2} \text{ fin. } 3t.
 \end{aligned}$$

Hinc igitur pro priore angulo t , est $\mu = r$, $\mathcal{M} = \frac{9}{2}$ et $\mathcal{M} = \frac{9}{2}$ vnde fit $\mathcal{N} = \frac{\frac{9}{2} - \frac{27}{2}}{0} = \frac{0}{0}$ sicque hic valor foret indefinitus, quia autem iam supra termino cof. t debitus coefficientis est tributus, hic poni oportet $\mathcal{N} = 0$, ex quo fit $\mathcal{N} = +\frac{9}{2}$. Pro altero autem angulo $3t$ seu $\mu = 3$, habemus $\mathcal{M} = -\frac{25}{2}$ et $\mathcal{M} = -\frac{27}{2}$ vnde deducimus $\mathcal{N} = -\frac{3}{2}$ et $\mathcal{N} = -\frac{3}{2}$ quocirca pro tertio ordine eruiamus

$$\mathcal{N} = +0. \text{ cof. } t - \frac{3}{2} \text{ cof. } 3t; \mathcal{R} = +\frac{9}{2} \text{ fin. } t - \frac{27}{2} \text{ fin. } 3t.$$

15. Ordini quarto hic non immoramur quoniam hanc inuestigationem iam alibi fufius docuimus atque ad praefens institutum fufficit, motum regula-

rem

rem proxime tantum nouisse, cui quidem instituto solus primus ordo abunde sufficeret, collectis autem his tribus ordinibus, binae coordinatae nostrae x et y pro motu regulari ita sunt expressae,

$$x = -\frac{1}{2}K^2 + K \cos. t + \frac{1}{2}K^2 \cos. 2t - \frac{1}{8}K^3 \cos. 3t$$

$$y = -(2K - \frac{1}{2}K^3) \sin. t + \frac{1}{2}K^2 \sin. 2t - \frac{1}{24}K^3 \sin. 3t.$$

Euolutio nostrarum formularum accedente actione Veneris.

16. Propter actionem Veneris valores isti pro x et y inuenti exigua quaedam incrementa accipient coefficiente minimo λ affecta, quo igitur haec incrementa inueniamus, veros valores coordinatarum x et y sequenti modo repraesentemus.

$$x = X + \lambda X' \text{ et } y = Y + \lambda Y'$$

ipsae autem coordinatae pro loco terrae erunt

$$\odot x = a(r + x) = a(r + X + \lambda X') \text{ et}$$

$$\ominus x = ay = aY + a\lambda Y'$$

vbi X et Y denotant valores modo ante inuentos scilicet

$$X = -\frac{1}{2}K^2 + K \cos. t + \frac{1}{2}K^2 \cos. 2t - \frac{1}{8}K^3 \cos. 3t$$

$$Y = -(2K - \frac{1}{2}K^3) \sin. t + \frac{1}{2}K^2 \sin. 2t - \frac{1}{24}K^3 \sin. 3t$$

partes autem annexae $\lambda X'$ et $\lambda Y'$ sunt eae ipsae quantitates, quas inuestigari oportet, et quas manifestum est fore quam minimas, ita vt prae X et Y quasi pro euanescentibus haberi queant. Ceterum hic

monendum has litteras X et Y non esse confundendas cum iis quibus supra sumus vfi.

17. Binae autem aequationes ex quibus haec determinationes elici debent, ita sunt expressae

$$I. \frac{d^2x}{dt^2} - \frac{2dy}{dt} - 3x + 3xx - \frac{2}{3}yy, \dots + \frac{\lambda a a}{v v} \text{cof.}(\Phi - t) + \frac{\lambda a^3 (1 + x - \frac{v}{a} \text{cof.}(\Phi - t))}{w^3} = 0$$

$$II. \frac{d^2y}{dt^2} + \frac{2dx}{dt}, - 3xy, \dots + \frac{\lambda a a}{v v} \text{fin.}(\Phi - t) + \frac{\lambda a^3 (ay - v \text{fin.}(\Phi - t))}{w^3} = 0$$

vbi vltimi termini littera λ affecti prae reliquis manifesto sunt quam minimi, deinde vero etiam membra quae supra annexa vocauimus prae membris principalibus etiam pro valde paruis sunt habenda, quandoquidem ipsae quantitates x et y prae vnitatem sunt satis exiguae, hanc ob causam si hic velimus loco x et y valores modo indicatos $X + \lambda X'$ et $Y + \lambda Y'$ substituere, in membris annexis atque multo magis in postremis sufficet tantum partes principales X et Y adhibere, vnde quum per hypothesein membra annexa destruantur a valoribus X et Y loco x et y substitutis aequationes quas adhuc resolui oportet diuisione per λ facta ita erunt comparatae:

$$I. \frac{d^2X}{dt^2} - \frac{2dY}{dt} - 3X', + \frac{a a}{v v} \text{cof.}(\Phi - t) + \frac{a a}{w^3} (a(1 + X) - v \text{cof.}(\Phi - t)) = 0.$$

$$II. \frac{d^2Y}{dt^2} + \frac{2dX}{dt}, + \frac{a a}{v v} \text{fin.}(\Phi - t) + \frac{a a}{w^3} (aY - v \text{fin.}(\Phi - t)) = 0$$

18. Quia hic termini postremi solas quantitates cognitae complectuntur, quas ad quoduis tempus facile assignare licet, statuamus breuitatis gratia

$$U = \frac{a a}{v v} \text{cof.}(\Phi - t) + \frac{a a}{w^3} (a(1 + X) - v \text{cof.}(\Phi - t))$$

et

et

$$V = \frac{a^2}{v^2} \sin.(\Phi - t) + \frac{a^2}{w^2} (a Y - v \sin.(\Phi - t))$$

et posterior aequatio ducta in dt et integrata statim praebet :

$$\frac{dY'}{dt} + 2 X' + fV dt = 0$$

unde fit

$$\frac{dY'}{dt} = - 2 X' - fV dt$$

qui valor in priori substitutus dat

$$\frac{d^2 X'}{dt^2} + X' + 2 fV dt + U = 0$$

quam igitur integrari oportet.

19. Euadet autem haec aequatio integrabilis, multiplicando eam per $dt \cos. t$, quippe integrale reperitur :

$$\frac{dX'}{dt} \cos. t + X' \sin. t + 2 f dt \cos. t fV dt + fU dt \cos. t = 0$$

quae expressio facile reducitur ad hanc :

$$\frac{dX'}{dt} \cos. t + X' \sin. t + 2 \sin. t fV dt - 2 fV dt \sin. t + fU dt \cos. t = 0$$

quae diuisa per $\cos. t^2$ denuo redditur integrabilis. Sed multo facilius scopum attingemus si ipsam aequationem differentialem secundi gradus in $dt \sin. t$ ducamus, tum enim integrale deprehenditur fore

$$\frac{dX'}{dt} \sin. t - X' \cos. t + 2 f dt \sin. t fV dt + fU dt \sin. t = 0$$

quae pari modo reducitur ad hanc formam :

$$\frac{dX'}{dt} \sin. t - X' \cos. t - 2 \cos. t fV dt + 2 fV dt \cos. t + fU dt \sin. t = 0$$

20. Ex his duabus aequationibus differentialibus primi gradus elidamus differentiale dX' , quod fit dum prima in $\sin. t$ altera vero in $-\cos. t$ ducitur, tum enim prodit

$$X' + 2fV dt - 2 \sin. t fV dt. \sin. t + \sin. t fU dt \cos. t - 2 \cos. t fV dt. \cos. t - \cos. t fU dt. \sin. t = 0$$

sicque hinc impetramus

$$X' = -2fV dt + 2 \sin. t fV dt. \sin. t - \sin. t fU dt. \cos. t + 2 \cos. t fV dt. \cos. t + \cos. t fU dt. \sin. t$$

Quo autem hinc facilius etiam alteram coordinatam y eruamus, utamur formula iam supra inuenta

$$dY' = -2X' dt - dt fV dt, \text{ hoc est} \\ dY' = +3 dt fV dt - 4 dt. \sin. t fV dt. \sin. t + 2 dt \sin. t fU dt. \cos. t - 4 dt. \cos. t fV dt. \cos. t - 2 dt. \cos. t fU dt. \sin. t$$

quas singulas partes sequenti modo integramus

$$\int dt fV dt = t fV dt - fV t dt$$

quae reductio autem nihil iuuat:

$$\int dt \sin. t fV dt \sin. t = -\cos. t fV dt. \sin. t + fV dt. \sin. t \cos. t$$

$$\int dt \cos. t fV dt \cos. t = +\sin. t fV dt. \cos. t - fV dt. \sin. t \cos. t$$

$$\int dt \sin. t fU dt \cos. t = -\cos. t fU dt \cos. t + fU dt. \cos. t^2$$

$$\int dt \cos. t fU dt \sin. t = +\sin. t fU dt. \sin. t - fU dt. \sin. t^2$$

unde colligimus sequentem valorem:

$$Y' = +3 \int dt fV dt + 4 \cos. t fV dt. \sin. t - 2 \cos. t fU dt \cos. t + 2 \int U dt - 4 \sin. t fV dt. \cos. t - 2 \sin. t fU dt. \sin. t.$$

21. Ad quoduis ergo tempus valores vtriusque quantitatis X' et Y' elicuimus, quos concinnius adhuc sequenti modo repraesentare licet

$$X' = -2 \int V dt + \cos. t (\int dt (2 V \cos. t + U \sin. t)) \\ + \sin. t (\int dt (2 V \sin. t - U \cos. t))$$

$$Y' = +3 \int dt \int V dt + 2 \int U dt + 2 \cos. t (\int dt (2 V \sin. t - U \cos. t)) \\ - 2 \sin. t (\int dt (2 V \cos. t + U \sin. t))$$

quemadmodum autem quouis casu has formulas tractari conueniat, in sequentibus fusius sumus explicaturi.

22. Quod autem ad constantes attinet, quae his integrationibus inuehuntur, eas his quatuor formis complecti licet:

I^o. A ; II°. Bt ; III°. $C \cos. t$ et IV°. $D \sin. t$

quarum prima locum medium respicit, secunda ad ipsum motum medium pertinet, duae autem postremae formulae ad locum aphelii reducuntur. Quare si iam supra haec elementa rite constituta esse assumimus, has quoque constantes in sequentibus praetermittere poterimus. Verum quo melius has formulas expedire queamus, imprimis attendi oportet, actionem Veneris duabus contineri partibus, quarum prior denominatorem habet $v v$, posterior vero w^2 , illam quoniam ad Solem refertur partem Solarem vocemus, alteram vero qua Venus immediate in terram agit partem terrestrem atque omnino conueniet has duas partes a se inuicem distingui.

23. Denique circa formulas $\cos. t$ et $\sin. t$, quae in haec integralia sunt ingressae obseruandum est, angulum t eatenus tantum esse introductum, quatenus eius differentiale est dt , neque idcirco terminum a quo istum angulum computari oportet, esse praescriptum, siquidem eadem integralia prodire deberent, si loco t scriberetur $t + \alpha$, scilicet ista constans α in ipsa evolutione iterum ex calculo elidetur, quemadmodum mox clarius apparebit. Hoc ideo monendum duximus, ne quis putet hunc angulum t perinde atque illum qui supra est introductus a loco Aphelii esse computandum.

De parte priore actionis Veneris Solari dicta.

24. Hic igitur littera U denotabit formulam:

$$\frac{a^2}{v^2} \cos. (\Phi - t)$$

pro priori aequatione, littera autem

$$V = \frac{a^2}{v^2} \sin. (\Phi - t)$$

pro aequatione posteriori. Hasque formulas iterum subdividere licet, quatenus vel ad solum motum medium spectamus, vel etiam excentricitatis Veneris rationem habere velimus, quod posterius superfluum videri potest, quum orbita Veneris minimam habeat excentricitatem, vnde vix ullus effectus in perturbationem Terrae oriri potest.

25. Denotet igitur b distantiam mediam Veneris a Sole et quia excentricitatem negligimus, habebimus $v = b$, tum vero angulus Φ longitudinem Vene-

Veneris mediam designabit, ideoque angulus $\Phi - \varepsilon$ elongationem mediam Veneris a Terra e Sole spectatam. Designemus igitur hanc elongationem angulo $= p$, qui quum tempori sit proportionalis, ponamus $\frac{dp}{dt} = m$ hinc igitur erit

$$U = \frac{a^2}{b^2} \cos. p \quad \text{et} \quad V = \frac{a^2}{b^2} \sin. p.$$

Vnde colligimus

$$2 V \cos. t + U \sin. t = \frac{a^2}{b^2} \left(\frac{1}{2} \sin. (p-t) + \frac{3}{2} \sin. (p+t) \right)$$

$$2 V \sin. t - U \cos. t = \frac{a^2}{b^2} \left(+ \frac{1}{2} \cos. (p-t) - \frac{3}{2} \cos. (p+t) \right).$$

26. His igitur notatis singulae formulae integrales, quae valores X' et Y' constituunt sequenti modo se habebunt:

$$\int V dt = \frac{a^2}{b^2} \int \sin. p. dt = -\frac{a^2}{b^2} \frac{\cos. p}{m}$$

$$\begin{aligned} \int dt (2 V \cos. t + U \sin. t) &= \frac{a^2}{b^2} \int dt \left(\frac{1}{2} \sin. (p-t) + \frac{3}{2} \sin. (p+t) \right) \\ &= -\frac{a^2}{b^2} \left(\frac{\cos. (p-t)}{2(m-1)} + \frac{3 \cos. (p+t)}{2(m+1)} \right) \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} \int dt (2 V \sin. t - U \cos. t) &= \frac{a^2}{b^2} \int dt \left(\frac{1}{2} \cos. (p-t) - \frac{3}{2} \cos. (p+t) \right) \\ &= \frac{a^2}{b^2} \left(\frac{\sin. (p-t)}{2(m-1)} - \frac{3 \sin. (p+t)}{2(m+1)} \right) \end{aligned}$$

$$\int dt \int V dt = -\frac{a^2}{b^2} \frac{\sin. p}{m^2}; \quad \int U dt = \frac{a^2}{b^2} \frac{\sin. p}{m}$$

vnde colligimus ipsas quantitates X' et Y'

$$X = \frac{a^2}{b^2} \left(\frac{2 \cos. p}{m} - \frac{\cos. p}{2(m-1)} - \frac{3 \cos. p}{2(m+1)} \right) = \frac{a^2}{b^2} \frac{m^2 - 2 \cos. p}{m(m^2 - 1)}$$

$$Y' = \frac{a^2}{b^2} \left(-\frac{3 \sin. p}{m} + \frac{2 \sin. p}{m} + \frac{\sin. p}{(m-1)} - \frac{3 \sin. p}{m+1} \right) = \frac{a^2}{b^2} \frac{(m^2 - 2m + 3) \sin. p}{m(m^2 - 1)}$$

27. Omnino hic infigne dubium occurrit, quod casu $m = 1$ vtraque haec quantitas abeat in infinitum,

tum, quod utique maxime esset absurdum, verum perpendendum est, hoc casu angulum p , abire in t et quia iam supra vidimus ob constantes integrationum, ingredi talem formam indefinitam $A + Bt + C \cos. t + D \sin. t$, manifestum est illud infinitum constantibus C vel D tolli posse. Ceterum hic ipse casus $m = 1$ peculiarem meretur resolutionem, tum enim erit angulus $p - t$ constans qui sit α , unde integrando erit

$$\int dt (2 \sqrt{\cos. t} + U \sin. t) = \frac{a^2}{b^2} \left(\frac{1}{2} t \sin. \alpha - \frac{1}{2} \cos. (p + t) \right)$$

$$\int dt (2 \sqrt{\sin. t} - U \cos. t) = \frac{a^2}{b^2} \left(\frac{1}{2} t \cos. \alpha - \frac{1}{2} \sin. (p + t) \right)$$

quamobrem hoc casu consequimur

$$X' = \frac{a^2}{b^2} \left(2 \cos. p + \frac{1}{2} t \sin. (t + \alpha) - \frac{1}{2} \cos. p \right) = \frac{a^2}{b^2} \left(\frac{3}{2} \cos. p + \frac{1}{2} t \sin. (t + \alpha) \right)$$

$$Y' = \frac{a^2}{b^2} \left(-\sin. p + t \cos. (t + \alpha) - \frac{1}{2} \sin. p \right) = \frac{a^2}{b^2} \left(-\frac{3}{2} \sin. p + t \cos. (t + \alpha) \right)$$

Vbi notandum his formulis

$$\frac{1}{2} t \sin. (t + \alpha) \quad \text{et} \quad t \cos. (t + \alpha)$$

motum aphelii terrae innui.

28. Hactenus tantum ad motum medium Veneris respeximus neglecta excentricitate, interim tamen operae pretium est etiam huius rationem habere, sit igitur κ ista excentricitas et angulus q anomalia media Veneris fiatque $dq = n dt$, quo posito habebimus uti constat

$$v = b (1 + \kappa \cos. q) \quad \text{et} \quad \Phi = \zeta - 2 \kappa \sin. q,$$

denotante ζ longitudinem mediam, ita ut sit $\zeta - t = p$, quum ergo iam sit

$$\Phi - t = p - 2 \kappa \sin. q$$

erit

erit

$$\sin.(\Phi-t) = \sin.p - 2\kappa \sin.q \cos.p \text{ et } \cos.(\Phi-t) = \cos.p + 2\kappa \sin.p. \sin.q.$$

Ergo quia

$$\frac{1}{uv} = \frac{1}{bb} (1 - 2\kappa \cos.q),$$

hinc colligemus:

$$U = \frac{aa}{bb} (\cos.p - 2\kappa \cos.(p+q)) \text{ et } V = \frac{aa}{bb} (\sin.p - 2\kappa \sin.(p+q)).$$

29. Quoniam autem ea quae a partibus posterioribus oriuntur iam expidiuimus, sumamus tantum

$$U = +\frac{\kappa aa}{bb} (-2 \cos.(p+q)) \text{ et } V = \frac{\kappa aa}{bb} (-2 \sin.(p+q))$$

hincque porro

$$2V \cos.t + U \sin.t = \frac{\kappa aa}{bb} (-\sin.(p+q-t) - 3 \sin.(p+q+t))$$

$$2V \sin.t - U \cos.t = \frac{\kappa aa}{bb} (-\cos.(p+q-t) + 3 \cos.(p+q+t))$$

atque hinc deducimus integralia nostra

$$\int V dt = \frac{\kappa aa}{bb} \left(\frac{\cos.(p+q)}{m+n} \right)$$

$$\int dt (2V \cos.t + U \sin.t) = \frac{\kappa aa}{bb} \left(+ \frac{\cos.(p+q-t)}{m+n-1} + \frac{3 \cos.(p+q+t)}{m+n+1} \right)$$

$$\int dt (2V \sin.t - U \cos.t) = \frac{\kappa aa}{bb} \left(- \frac{\sin.(p+q-t)}{m+n-1} + \frac{3 \sin.(p+q+t)}{m+n+1} \right)$$

$$\int dt \int V dt = \frac{\kappa aa}{bb} \left(\frac{2 \sin.(p+q)}{(m+n)^2} \right); \int U dt = \frac{\kappa aa}{bb} \left(- \frac{2 \sin.(p+q)}{m+n} \right).$$

30. Ex his itaque colligimus quaesitos valores pro X' et Y' vti sequuntur:

$$X' = \frac{\kappa aa}{bb} \left(- \frac{4 \cos.(p+q)}{m+n} + \frac{\cos.(p+q)}{m+n-1} + \frac{3 \cos.(p+q)}{m+n+1} \right)$$

$$= \frac{\kappa aa}{bb} \left(\frac{-2(m+n-2)}{(m+n)(m+n)^2-1} \right) \cos.(p+q)$$

$$Y' = \frac{\kappa aa}{bb} \left(+ \frac{6 \sin.(p+q)}{(m+n)^2} - \frac{4 \sin.(p+q)}{m+n} - \frac{2 \sin.(p+q)}{m+n-1} + \frac{6 \sin.(p+q)}{m+n+1} \right)$$

$$= \frac{2 \kappa aa}{bb} \left(\frac{(m+n)^2 - 2(m+n) + 3}{(m+n)^2((m+n)^2-1)} \right) \sin.(p+q).$$

K k k 3

Omnino

Omnino igitur ex parte Solari actionis Veneris oriuntur sequentes valores pro nostris X' et Y' .

$$X' = \frac{aa}{bb} \cdot \frac{m-2}{m(m^2-1)} \cos. p - \frac{2\kappa aa}{bb} \cdot \frac{m+n-2}{(m+n)((m+n)^2-1)} \cos. (p+q)$$

$$Y' = \frac{aa}{bb} \cdot \frac{(m^2-2m+3)}{m(m^2-1)} \sin. p - \frac{2\kappa aa}{bb} \cdot \frac{(m+n)^2-2(m+n)+3}{(m+n)^2((m+n)^2-1)} \sin. (p+q)$$

quas formulas quum in genere euoluere licuerit, manifestum est easdem etiam ad actionem, cuiusuis alius Planetæ in terram agentis accommodari posse, quin etiam loco Terræ quemlibet alium Planetam primarium substituere licebit, ita vt ea quæ hæcenus sunt tradita ad motum cuiusuis Planetæ ab alio quocunque perturbatum transferri queant.

De parte altera terrestri actionis Veneris.

31. Hic igitur habemus:

$$U = \frac{aa}{2b^2} (a(1+X) - v \cos. (\Phi-t)) \text{ et } V = \frac{aa}{2b^2} (aY - v \sin. (\Phi-t))$$

quas formulas gemino modo tractari conueniet, primo scilicet tam pro terra, quam pro Venere ad solum motum medium respiciemus, quæ tractatio tamquam fundamentum constituet perturbationis totalis, quandoquidem perturbatio hinc enata, neque ab excentricitate terræ neque Veneris pendebit, sed pro omnibus reuolutionibus easdem inæqualitates exhibebit a sola elongatione Veneris a terra pendentes, dum contra si excentricitatis ratio habeatur, quælibet reuolutio peculiarem euolutionem requiret, prouti scilicet rectæ $\odot \frac{1}{2}$ et $\odot \frac{3}{4}$ respectu vtriusque lineæ apsidum fuerint dispositæ.

32. Primum igitur ad motum medium tantum attendentes, habebimus $x = 0$ et $Y = 0$, tum vero erit $v = b$, et angulus $\Phi - t = p$, cui respondet numerus $m = \frac{a p}{a \cdot t}$, hinc autem deducitur distantia.

$$\varphi \delta = w = \sqrt{(a a - 2 b b \cos. p + b b)}$$

atque hinc pro nostris formulis integrandis, fiet

$$U = \frac{a^2 (a - b \cos. p)}{(a a - 2 a b \cos. p + b b)^{3/2}} \text{ et } V = -\frac{a a}{w^3} b \sin. p$$

unde porro deducimus

$$2V \cos. t + U \sin. t = \frac{a a}{w^3} (a \sin. t - \frac{1}{2} b \sin. (p-t) - \frac{1}{2} b \sin. (p+t))$$

$$2V \sin. t - U \cos. t = \frac{a a}{w^3} (-a \cos. t - \frac{1}{2} b \cos. (p-t) + \frac{1}{2} b \cos. (p+t))$$

ubi in subsidium calculi notasse iuvabit fore

$$w^2 = (a - b \cos. p)^2 + b b \sin. p^2$$

33. Tabulas autem Astronomicas motuum terrae et Veneris consulentes, sumpta distantia terrae media = 1, reperimus distantiam mediam Veneris $b = 0,72340$, deinde quum motus medius Solis per 30 dies $29^{\circ} 34' 10'' = 106450''$, Veneris autem per idem intervallum $48^{\circ} 3' 54'' = 173034$ erit motus Veneris a terra $= 18^{\circ} 29' 44'' = 66584$ hincque definitur numerus noster $m = \frac{a p}{a t} = \frac{66584}{106450} = 0,62549$, sicque angulo $t = 10^{\circ}$, respondet angulus $p = 6^{\circ} 15' 18''$ ideoque angulo $t = 5^{\circ}$, respondebit $p = 3^{\circ} 7' 39''$.

34. Hic autem statim maxima difficultas occurrit in formula irrationali

$$w = \sqrt{aa - 2ab \cos. p + bb}$$

quam nullo modo in seriem conuergentem resolvere licet, id quod integratio more praecedente instituenda requireret, quam ob causam integralia nostra, mechanice tantum definire cogimur, id quod sequenti modo praestari poterit. Incipiamus ab eiusmodi situ, quo terra et Venus erant in coniunctione veluti terra in T et Venus in V, a quo situ motum vtrinque per exigua interualla vsque ad coniunctionem sequentem prosequamur. Haec autem interualla aequalia faciamus, quibus angulus $p = 5^\circ$ respondeat, ita vt integra reuolutio in 72 momenta diuidatur, pro singulis autem fiet angulus $t = \frac{t}{m} \cdot 5^\circ = 7^\circ 59' 37''$ pro quo commode 8° vsurpare liceret.

Tab. X.
Fig. 2.

Pro ipso ergo hoc initio ob $a = 1$, et $b = 0,72340$ et $p = 0$ reperitur $w = a - b = 0,27660$, hincque

$$U = 13,07060; \text{ et } V = 0$$

hinc ob $t = 0$

$$2V \cos. t + U \sin. t = 0 \text{ et}$$

$$2V \sin. t - U \cos. t = -13,07060.$$

Pro sequentibus momentis calculus ita commodissime instruetur: sumtis valoribus $a - b \cos. p$ et $b \sin. p$, quaeratur angulus A vt fit $\text{tang. } A = \frac{b \sin. p}{a - b \cos. p}$ scilicet erit $A = 0 \frac{1}{2} \frac{1}{2}$, vnde statim deducitur

$$\frac{1}{2} \frac{1}{2} = \frac{b \sin. p}{\sin. A} = (a - b \cos. p) \sec. A$$

Deinde

Deinde inuentis U et V , quaeratur angulus B ut sit tang. $B = \frac{2V}{U}$, tum enim reperietur

$$2V \operatorname{cof.} t + U \operatorname{fin.} t = \frac{U \operatorname{fin.} (B+t)}{\operatorname{cof.} B} = U \operatorname{fin.} (B+t) \operatorname{Sec.} B$$

$$2V \operatorname{fin.} t - U \operatorname{cof.} t = -U \operatorname{Sec.} B \operatorname{cof.} (B+t).$$

Quare secundum haec praecepta, singula illa momenta euoluantur.

35. Secundum haec praecepta computata est sequens tabula quae pro singulis momentis exhibet valores quantitatum $p, t, \operatorname{Log.} w, \operatorname{Log.} U, \operatorname{Log.} V, L(2V \operatorname{cof.} t + U \operatorname{fin.} t), \operatorname{Log.} (2V \operatorname{fin.} t - U \operatorname{cof.} t).$

<i>p</i>	<i>t.</i>	Log. <i>w</i>	Log. <i>U</i>
0	0.	9, 4418522	1, 1162956
5	7°. 59'. 37"	9, 4569345	1, 0753452
10	15. 59.	9, 4967064	0, 9686546
15	23. 59.	9, 5498767	0, 8292970
20	31. 58.	9, 6070652	0, 6842664
25	39. 58.	9, 6632535	0, 5472774
30	47. 58.	9, 7159907	0, 4243418
35	55. 57.	9, 7645091	0, 3165150
40	63. 57.	9, 8089831	0, 2222297
45	71. 56.	9, 8495749	0, 1402221
50	79. 56.	9, 8865906	0, 0685901
55	87. 56.	9, 9205273	0, 0056333
60	95. 55.	9, 9515346	9, 9504210
65	103. 55.	9, 9800156	9, 9014878
70	111. 55.	0, 0060488	9, 8584063
75	119. 54.	0, 0301129	9, 8196290
80	127. 54.	0, 0522237	9, 7850291
85	135. 53.	0, 0726427	9, 7537930
90	143. 53.	0, 0914012	9, 7257964
95	151. 53.	0, 1086588	9, 7005732
100	159. 52.	0, 1245604	9, 6777106
105	167. 52.	0, 1391401	9, 6571146
110	175. 52.	0, 1524578	9, 6386393
115	183. 51.	0, 1646910	9, 6217770
120	191. 51.	0, 1757526	9, 6068236

TERRAE AB ACTIONE VENERIS. 451

Log. V.	L. P. I.	Log. P. II.
- ∞	- ∞	-1,1162956
0,4288710	+0,8434623	-1,0426259
0,6089295	1,0159197	-0,8264993
0,6227446	1,0174272	-0,4404008
0,5722346	0,9490722	-9,1687130
0,4955663	0,8490539	+0,1205327
0,4103764	0,7337769	+0,3099703
0,3244425	0,6107520	+0,3686832
0,2404967	0,4809425	+0,3789528
0,1602388	0,3444499	+0,3659349
0,0838607	0,1978678	+0,3392659
0,0111601	0,0359778	+0,3039294
9,9423053	9,8493453	+0,2632829
9,8766074	9,6144753	+0,2182427
9,8142179	9,2622612	+0,1699952
9,7539836	+7,8124342	+0,1182556
9,6960589	-9,1114274	+0,0638452
9,6397946	9,3644290	+0,0062803
9,5851749	9,4887634	+9,9460757
9,5317463	9,5604947	+9,8826492
9,4790488	9,6043823	+9,8159294
9,4269020	9,6305167	+9,7452747
9,3749909	9,6451575	+9,6704380
9,3225812	9,6507382	+9,5904115
9,2696513	-9,6505104	+9,5043127

<i>p</i>	<i>t.</i>	Log. <i>w</i>	Log. <i>U</i>
125	199. 50.	0, 1858533	9, 5931719
130	207. 50.	0, 1948645	9, 5812410
135	215. 50.	0, 2029675	9, 5705114
140	223. 49.	0, 2100971	9, 5612044
145	231. 49.	0, 2163564	9, 5530321
150	239. 49.	0, 2217224	9, 5460806
155	247. 48.	0, 2260475	9, 5408179
160	255. 48.	0, 2299155	9, 5355035
165	263. 47.	0, 2327592	9, 5318509
170	271. 47.	0, 2347756	9, 5292808
175	279. 47.	0, 2359843	9, 5277396
180	287. 46.	0, 2363861	9, 5272278

TERRAE AB ACTIONE VENERIS. 453

Log. V.	L. P. I.	Log. P. II.
9, 2151831	-9,6451785	+9,4104024
9, 1590389	-9,6366590	+9,3063203
9, 0999610	-9,6246553	+9,1915869
9, 0371547	-9,6120469	+9,0486173
8, 9689006	-9,5975991	+8,8725635
8, 8931813	-9,5827465	+8,6187154
8, 8071843	-9,5683258	+8,0966748
8, 7036837	-9,5532548	-8,1410493
8, 5740971	-9,5395963	-8,5767402
8, 3948218	-9,5270811	-8,7792723
8, 0917220	-9,5158652	-8,9115587
-∞	-9,5060048	-9,0117288

36. Repraesententur haec momenta more Geometrico, super axe AO per interualla aequalia AB, BC, CD etc. et in his singulis punctis applicatae erigantur Aa, Bb, Cc etc. referentes eas quantitates U vel V , vel $2V \cos.t + U \sin.t$ vel $2V \sin.t - U \cos.t$ quas integrari oportet, ita vt areae huius lineae curuae exhibeant integralia quaesita, atque iam manifestum est, si inuenta fuerit area $AakK$, sequentem Aa/L facile inueniri si ad illam addatur trapezium Kk/L , cuius area proxime est $\frac{1}{2}KL(Kk+Ll)$, verum quia hoc interuallum KL quasi effet $= dt$ est $= 7^\circ. 59'. 37''$ eius valor in partibus radii expressus erit $0,1394835$ cuius log. est $9,1438047$ singula autem integralia ita capiamus, vt in ipso initio A euanescant, hos igitur calculos sequens Tabula exhibebit:

Tab. XI
Fig. 3.

<i>p</i>	$\int U dt$	$\int V dt$
0	+ 0	+ 0
Incr.	1,7383	1 71869
5.	1,7383	0,1869
Incr.	1,4760	0,4698
10.	3,2143	0,6567
Incr.	1,1178	0,5750
15.	4,3321	1,2317
Incr.	0,8066	0,5522
20.	5,1387	1,7839
Incr.	0,5815	0,4780
25.	5,7202	2,2619
Incr.	0,4299	0,3970
30.	6,1501	2,6589
Incr.	0,3292	0,3260
35.	0,4793	2,9849
Incr.	0,2604	0,2680
40.	6,7397	3,2529
Incr.	0,2122	0,2218
45.	6,9519	3,4847
Incr.	0,1776	0,1852
50.	7,1295	3,6699
Incr.	0,1520	0,1559
55.	7,2815	3,8258
Incr.	0,1324	0,1324
60.	7,4139	3,9582
Incr.	0,1176	0,1134
65.	+ 7,5315	+ 4,0716

TERRAE AB ACTIONE VENERIS. 455

$\int dt \int V dt$	$\int dt(2V_{col.t} + U_{fin.t})$	$\int dt(2V_{fin.t} - U_{col.t})$
+ 0	+ 0	- 0
0,0130	0,4855	- 1,6782
0,0130	0,4855	- 1,6782
0,0588	1,2077	- 1,2351
0,0718	1,6932	- 2,9133
0,1317	1,4470	- 0,6589
0,2035	3,1402	- 3,5722
0,2101	1,3440	- 0,2022
0,4136	4,4842	- 3,7744
0,2817	1,1110	+ 0,0816
0,6953	5,5952	- 3,6928
0,3426	0,8690	+ 0,2340
1,0379	6,4642	- 3,4588
0,3937	0,6612	+ 0,3048
1,4316	7,1254	- 3,1540
0,4390	0,4948	+ 0,3293
1,8706	7,6202	- 2,8247
0,4701	0,3646	+ 0,3283
2,3407	7,9848	- 2,4964
0,4991	0,2637	+ 0,3137
2,8398	8,2485	- 2,1827
0,5214	0,1854	+ 0,2922
3,3612	8,4339	- 1,8905
0,5454	0,1249	+ 0,2678
3,9066	8,5588	- 1,6227
0,5591	+ 0,0780	+ 0,2427
+ 4,4657	+ 8,6368	- 1,3800

<i>p</i>	<i>fV dt</i>	<i>fV dt</i>
65.	+7,5315	+4,0716
Incr.	0,1058	0,0977
70.	7,6373	4,1693
Incr.	0,0963	0,0848
75.	7,7336	4,2541
Incr.	0,0884	0,0741
80.	7,8220	4,3282
Incr.	0,0819	0,0650
85.	7,9039	4,3932
Incr.	0,0765	0,0572
90.	7,9804	4,4504
Incr.	0,0719	0,0505
95.	8,0523	4,5009
Incr.	0,0680	0,0447
100.	8,1203	4,5456
Incr.	0,0647	0,0396
105.	8,1850	4,5852
Incr.	0,0619	0,0351
110.	8,2469	4,6203
Incr.	0,0595	0,0311
115.	8,3064	4,6514
Incr.	0,0574	0,0270
120.	8,3638	4,6784
Incr.	0,0556	0,0244
125.	8,4194	4,7028
Incr.	0,0541	0,0214
130.	+8,4635	+4,7242

fV dt

TERRAE AB ACTIONE VENERIS. 457

$fV dt$	$f dt(2V \text{col.} + U \text{fin.} \dot{x})$	$f dt(2V \text{fin.} \dot{x} - U \text{col.} \dot{x})$
+ 4,4657	+ 8,6368	- 1,3800
0,5738	+ 0,0415	+ 0,2181
5,0395	+ 8,6783	- 1,1619
0,5865	+ 0,0132	+ 0,1944
5,6260	+ 8,6915	- 0,9675
0,5976	- 0,0086	+ 0,1721
6,2236	+ 8,6829	- 0,7954
0,6073	- 0,0251	+ 0,1514
6,8309	+ 8,6578	- 0,6440
0,6158	- 0,0376	+ 0,1322
7,4467	+ 8,6202	- 0,5118
0,6232	- 0,0467	+ 0,1146
8,0699	+ 8,5735	- 0,3972
0,6299	- 0,0533	+ 0,0987
8,6998	+ 8,5202	- 0,2985
0,6357	- 0,0578	+ 0,0843
9,3355	+ 8,4624	- 0,2142
0,6409	- 0,0605	+ 0,0713
9,9764	+ 8,4019	- 0,1429
0,6456	- 0,0618	+ 0,0598
10,6220	+ 8,3401	- 0,0831
0,6497	- 0,0622	+ 0,0495
11,2717	+ 8,2779	- 0,0326
0,6531	- 0,0618	+ 0,0401
11,9248	+ 8,2161	+ 0,0075
0,6563	- 0,0608	+ 0,0320
+ 12,5811	+ 8,1553	+ 0,0395

<i>p</i>	<i>fU dt</i>	<i>fV dt</i>
130.	+ 8,4635	+ 4,7242
Incr.	0,0525	0,0188
135.	8,5160	4,7430
Incr.	0,0512	0,0163
140.	8,5672	4,7593
Incr.	0,0501	0,0140
145.	8,6173	4,7733
Incr.	0,0493	0,0119
150.	8,6666	4,7852
Incr.	0,0487	0,0099
155.	8,7153	4,7951
Incr.	0,0481	0,0080
160.	8,7634	4,8031
Incr.	0,0476	0,0061
165.	8,8110	4,8092
Incr.	0,0473	0,0043
170.	8,8583	4,8135
Incr.	0,0471	0,0026
175.	8,9054	4,8161
Incr.	0,0469	0,0009
180.	+ 8,9523	+ 4,8170

37. Hinc iam facile colligentur valores tam ipsius X' quam Y' , ope formularum traditarum §. 21. quos in sequente Tabula exhibebimus, iis autem insuper adiungemus, perturbationis priores illas partes ex actione Solari oriundas, neglecta scilicet excen-

TERRAE AB ACTIONE VENERIS. 459

$\int dt \sqrt{V dt}$	$\int dt(2\sqrt{U \cos t} + U \sin t)$	$\int dt(2\sqrt{V \sin t} - U \cos t)$
+12,5811	+8,1553	+0,0395
+0,6591	-0,0594	+0,0249
+13,2402	+8,0959	+0,0644
+0,6616	-0,0578	+0,0186
+13,9018	+8,0381	+0,0830
+0,6638	-0,0560	+0,0130
+14,5656	+7,9821	+0,0960
+0,6656	-0,0541	+0,0082
+15,2312	+7,9280	+0,1042
+0,6670	-0,0524	+0,0038
+15,8982	+7,8756	+0,1080
+0,6682	-0,0507	+0,0000
+16,5664	+7,8249	+0,1080
+0,6692	-0,0490	-0,0035
+17,2356	+7,7759	+0,1045
+0,6699	-0,0475	-0,0068
+17,9055	+7,7284	+0,0977
+0,6704	-0,0462	-0,0099
+18,5759	+7,6822	+0,0888
+0,6707	-0,0451	-0,0130
+19,2466	+7,6371	+0,0758

excentricitate Veneris, inuenimus autem supra istam partem priorem pro angulo p

$$X' = \frac{aa}{b^2} \frac{m-2}{m(m^2-1)} \cos. p = +6,8980. \cos. p$$

coefficientis Logarithmo existente +0,8387228

$$Y' = \frac{aa}{b^2} \frac{m^2-2m+3}{m(m^2-1)} \sin. p = -17,17201. \sin. p$$

coefficientis Logarithmo existente = -1,2348211.

M m m 2

Tabu-

Tabula pro X et Y

pro X

	pars I.	pars II.	totum
$\varphi = 0$	+6,8980	0	+6,8980
5°	+6,8717	-0,1266	+6,7451
10	+6,7932	-0,4879	+6,3053
15	+6,6629	-1,0463	+5,6166
20	+6,4820	-1,7619	+4,7201
25	+6,2517	-2,6075	+3,6442
30	+5,9738	-3,5586	+2,4152
35	+5,6505	-4,5935	+1,0570
40	+5,2841	-5,6971	-0,4130
45	+4,8776	-6,8664	-1,9888
50	+4,4339	-8,0471	-3,6132
55	+3,9565	-9,2368	-5,2803
60	+3,4490	-10,4127	-6,9637
65	+2,9152	-11,5599	-8,6447
70	+2,3593	-12,6624	-10,3031
75	+1,7853	-13,6795	-11,8942
80	+1,1978	-14,6178	-13,4200
85	+0,6012	-15,4503	-14,8491
90	+0,0000	-16,1661	-16,1661
95	-0,6012	-16,7507	-17,3519
100	-1,1978	-17,1934	-18,3912
105	-1,7853	-17,4888	-19,2741
110	-2,3593	-17,6309	-19,9902
115	-2,9152	-17,6185	-20,5337
120	-3,4490	-17,4516	-20,9006
125	-3,9565	-17,1369	-21,0934

TERRAE AB ACTIONE VENERIS. 46x

Tabula pro X et Y
pro Y

pars I.	pro II.	totum
o	o	o
- 1, 4966	+ 0, 0570	- 1, 4396
- 2, 9819	+ 0, 1104	- 2, 8715
- 4, 4444	+ 0, 1943	- 4, 2501
- 5, 8732	+ 0, 3650	- 5, 5082
- 7, 2571	+ 0, 6679	- 6, 5892
- 8, 5861	+ 1, 1795	- 7, 4066
- 9, 8495	+ 1, 1940	- 7, 9355
- 11, 0379	+ 2, 9180	- 8, 1199
- 12, 1424	+ 4, 1953	- 7, 9471
- 13, 1545	+ 5, 7724	- 7, 3821
- 14, 0665	+ 7, 6534	- 6, 4131
- 14, 8716	+ 9, 8556	- 5, 0160
- 15, 5631	+ 12, 3567	- 3, 2064
- 16, 1364	+ 15, 1637	- 0, 9727
- 16, 5869	+ 18, 2406	+ 1, 6537
- 16, 9111	+ 21, 4890	+ 4, 5779
- 17, 1067	+ 25, 1991	+ 8, 0924
- 17, 1720	+ 28, 9657	+ 11, 7937
- 17, 1067	+ 32, 9341	+ 15, 8274
- 16, 9111	+ 37, 0350	+ 20, 1239
- 16, 5869	+ 41, 2379	+ 24, 6510
- 16, 1364	+ 45, 4968	+ 29, 3604
- 15, 5631	+ 49, 7646	+ 34, 2015
- 14, 8716	+ 54, 0061	+ 39, 1345
- 14, 0665	+ 58, 1742	+ 44, 1077

M m m 3

Tabula

Tabula pro X et Y

pro X

$\varphi = 0$	pars I.	pars II.	totum
130	-4, 4339	-16, 6785	-21, 1124
135	-4, 8776	-15, 9972	-20, 8748
140	-5, 2841	-15, 3761	-20, 6602
145	-5, 6505	-14, 5564	-20, 2069
150	-5, 9738	-13, 6464	-19, 6202
155	-6, 2517	-12, 6658	-18, 9175
160	-6, 4820	-11, 6304	-18, 1124
165	-6, 6629	-10, 5642	-17, 2271
170	-6, 7932	-9, 4742	-16, 2674
175	-6, 8717	-8, 4145	-15, 2862
180	-6, 8980	-7, 3758	-14, 2738

Tabula pro X et Y

pro Y

pars I.	pars II.	totum
-13, 1545	+62, 2157	+49, 0612
-12, 1424	+66, 1272	+53, 9848
-11, 0379	+69, 8504	+58, 8125
- 9, 8495	+73, 3614	+63, 5119
- 8, 5861	+76, 6282	+68, 0421
- 7, 2571	+69, 6272	+72, 3701
- 5, 8732	+82, 3446	+76, 4714
- 4, 4444	+84, 7664	+80, 3220
- 2, 9819	+86, 8883	+83, 9064
- 1, 4966	+88, 7097	+87, 2131
- 0	+90, 2364	+90, 2364

38. Quo autem facilius has determinationes ad vsum Astronomicum accommodemus, notandum est totum negotium ad valorem litterae Y' redire, ex quo facile statim effectum perturbationis cognoscere licet, quippe qui angulo perexiguo constat quem ad locum terrae ex Tabulis solitis desumptum siue addere siue inde auferre oportet. Quum enim defini-ri debeat angulus $M \odot \frac{1}{2}$ ad longitudinem terrae mediam addendus eius tangens est $\frac{y}{1+x} = \frac{y+\lambda Y'}{1+X+\lambda X'}$ quem ergo angulum hic in duas partes distribui conuenit, quarum altera principalis ex solo motu regulari est petenda, cuius ergo tangens est $X \frac{y}{1+x}$, quem angulum Tabulae Solares consuetae exhibent, quem littera η indicemus, altera vero pars, ipsam perturbationem continens notetur littera ω , ita vt ad locum Terrae medium addi oporteat angulum $\eta + \omega$.

39. Quum igitur habeamus $\text{Tang.}(\eta + \omega) = \frac{y+\lambda Y'}{1+X+\lambda X'} = \text{Tang.} \eta + \frac{\omega}{\text{cof.} \eta^2}$; quoniam angulus ω prae η est vehementer paruus; tum vero fit $\text{Tang.} \eta = \frac{y}{1+x}$, hinc colligimus $\frac{\omega}{\text{cof.} \eta^2} = \frac{\lambda Y'}{(1+x)^2}$ propterea quod quantitates $\lambda X'$ et $\lambda X'^2$ sunt quasi euanescentes. Praeterea vero quia angulus η est valde paruus eiusque cosinus vix ab unitate differt tum vero etiam loco $1+x$ tuto scribere licet 1 , habebimus simpliciter $\omega = \lambda Y'$. Interim si etiam harum postremarum conditionum rationem habere velimus, reperitur $\omega = \frac{\lambda Y'}{(1+x)^2 + y Y'}$ quae

quae expressio a praecedente vix particula sensibili discrepabit.

40. Quoniam igitur tota perturbatio ω , quam hic quaerimus per solam quantitatem Y' determinatur, cuius valores modo ante vsque ad 180° exhibuimus, nunc accuratius nobis ostendere incumbit, quemadmodum hi valores ad praxin accommodari queant. Supra autem iam inuimus, constantes per integrationes ingressas, ita capi debere vt post singulas reuolutiones, hae perturbationes iterum euanescant, quod etiam de dimidiis reuolutionibus est tenendum. Quare quum pro 180° valor ipsius Y' prodierit $+ 90,0264$, ob constantes illas memoratas a quolibet valore ipsius Y' pro angulo $\text{♀} \odot \text{♁}$ subtrahi debet numerus proportionalis, scilicet

$$\frac{\text{♀} \odot \text{♁}}{180} \cdot 90,0264 = \text{♀} \odot \text{♁} \cdot 0,50014$$

vnde facile erit has correctiones in Tabulam superiorem introducere.

41. Denique superest, vt valorem litterae λ consideremus qui a ratione massae Veneris ad massam solarem pendet quae autem ratio adhuc plane est ignota. Satis probabile autem videtur Veneris massam vix a massa terrae discrepare propterea quod eius magnitudo non multum a terrae deficit, densitas vero aliquanto maior censetur, quandoquidem planetae quo Soli sunt propiores eo etiam densiores aestimantur. Statuamus ergo Veneris massam ipsi massae terrae aequalem quam ex nouissimis paral-

laxis Solis obseruationibus, colligimus $\frac{\lambda}{\lambda_0} = \frac{m}{M}$ dum
 massa Solis vnitate referatur, hinc igitur habebimus
 $\lambda = \frac{m}{M} \lambda_0$ atque ex hoc valore singulos angulos ω ,
 qui perturbationem continent supputemus: Si forte
 massa Veneris aliquanto maior vel minor esset, quan-
 titates in sequenti Tabula occurrentes in eadem ratione
 sunt augendae vel minuendae. Praeterea notandum
 est argumentum p aequari angulo $\Phi - t$ seu de-
 signare elongationem mediam Veneris a Terra a
 Sole spectatam.

Tabula

TERRAE AB ACTIONE VENERIS. 467

Tabula ostendens perturbaciones motus terrae, ab actione Veneris ortas:

<i>p</i>	Sig.	I. Sig.	II. Sig.	III. Sig.	IV. Sig.	V. Sig.	<i>p</i>
0	0,0	13,8	21,6	20,6	13,0	4,4	30
1	0,5	14,2	21,7	20,4	12,7	4,1	29
2	1,0	14,6	21,8	20,2	12,4	3,9	28
3	1,5	15,0	21,9	20,0	12,1	3,7	27
4	2,0	15,4	22,0	19,8	11,8	3,5	26
5	2,4	15,7	22,1	19,6	11,5	3,3	25
6	2,9	16,1	22,2	19,4	11,2	3,1	24
7	3,4	16,5	22,2	19,2	10,9	2,9	23
8	3,9	16,8	22,3	19,0	10,6	2,7	22
9	4,4	17,1	22,3	18,8	10,3	2,5	21
10	4,8	17,4	22,3	18,5	10,0	2,3	20
11	5,3	17,8	22,3	18,3	9,7	2,1	19
12	5,8	18,1	22,3	18,1	9,4	1,9	18
13	6,3	18,4	22,3	17,9	9,1	1,7	17
14	6,8	18,7	22,2	17,6	8,8	1,6	16
15	7,3	18,9	22,2	17,3	8,5	1,5	15
16	7,8	19,2	22,2	17,1	8,2	1,3	14
17	8,3	19,5	22,1	16,8	7,9	1,1	13
18	8,8	19,7	22,1	16,5	7,6	1,0	12
19	9,2	19,9	22,0	16,2	7,3	0,9	11
20	9,6	20,1	21,9	15,9	7,0	0,8	10
21	10,1	20,3	21,8	15,7	6,7	0,6	9
22	10,6	20,5	21,7	15,4	6,4	0,5	8
23	11,0	20,7	21,6	15,1	6,1	0,4	7
24	11,4	20,9	21,5	14,8	5,9	0,3	6
25	11,8	21,0	21,3	14,5	5,7	0,2	5
26	12,2	21,2	21,2	14,2	5,4	0,2	4
27	12,6	21,3	21,1	13,9	5,1	0,1	3
28	13,0	21,4	21,0	13,6	4,8	0,1	2
29	13,4	21,5	20,8	13,3	4,6	0,0	1
30	13,8	21,6	20,6	13,0	4,4	0,0	0
	+	+	+	+	+	+	
<i>p</i>	XI. Sig.	X. Sig.	IX. Sig.	VIII. Sig.	VII. Sig.	VI. Sig.	<i>p</i>

N n n 2

PHYSI-